

de
RAADSHEER

Een uitgave van de Vereniging Raadsherenbuurt, Leiden
32e jaargang, nummer 1, April 2010

Tuinen Tuinen Tuinen

Zondagmiddag in de Leidse Hout	Een droomtuin voor kinderen	Water in de tuin	Grote zonnebloem gezocht
8	15	16	19

Van de redactie

Het voorjaarsnummer van De Raadsheer is weer uit, in de kleur van narcisjes Tête-à-tête of van speenkruid, uitstekend passend bij het thema "Tuinen". Meer dan tien artikelen gaan daarover en ook een groot aantal foto's. Het rooster van de zondagmiddagconcerten in de Leidse Hout sluit er perfect bij aan. Kortom, een fleurige editie!

Daar moet u het dan wel mee doen tot oktober, want in het kader van de lustrumactiviteiten wordt het bedrag van de zomer-Raadsheer aan de feestcommissie gegund. Die zal u de komende tijd op de hoogte houden van de plannen. Een deel daarvan staat al vast; dat kunt u lezen in de bijdrage van het bestuur.

Er is een aantal wijzigingen te melden in de redactie. Erik Hansen heeft zijn functie als opmaker per eind 2009 neergelegd. U en wij zijn hem veel dank verschuldigd voor de manier waarop hij ons aller buurtkrant een nieuwe, heldere vorm heeft gegeven en voor de vele tijd die hij daarin heeft gestoken. Ook Dorothee Albers heeft zich als redactielid eind 2009 teruggetrokken. Gelukkig is Gise Wit bereid gevonden de vacature van vormgever per 2010 te vervullen: hartelijk welkom! U vindt de nieuwe gegevens achterin in het colofon.

Voor deze editie heeft Janny van Nieuwkoop de eindredactie verzorgd. Wij hopen u in het najaar te kunnen melden, wie dat voor langere tijd gaat doen.

Tijdens het eindredacteurloze tijdperk is gebleken dat niet duidelijk was, wat er gebeurt met oude exemplaren van De Raadsheer, behalve dan dat er altijd ééntje wordt bewaard in het Regionaal Archief Leiden. Ook krantenartikelen, foto's, affiches etc. over (personen uit of gebeurtenissen in) de Raadsheerbuurt hadden geen vaste plek. Daar is nu verandering in gekomen: Jeroen Hiemstra, Fagelstraat 15, heeft zich bereid verklaard het buurtarchief te beheren. U kunt dus voortaan oude exemplaren en wetenswaardige buurtartikelen bij hem afleveren.

Voor het herfstnummer is het thema "Gewenste en ongewenste bezoekers". Dat kunnen mensen zijn, maar ook dieren. Vrienden of inbrekers, honden, egels, muizen, spinnen, noem maar op. Meld ons uw verhalen! Copy, foto's of tekeningen kunt u insturen tot 15 september.

We hopen, dat u weer veel leesplezier beleeft en wensen u een zonnig voorjaar en een mooie zomer.

INHOUD

VAN HET BESTUUR

3 Voorjaar!

BUURTNIUWS

- 4 Kettinginterview met Jeroen Hiemstra
- 5 ?? Ik zie, ik zie... ??
- 6 OPA – Oud Papier Actie
- 6 Reactie van een trouwe lezer
- 7 Vredesmonument bij Oud-Poelgeest
- 8 Zondagmiddagconcerten in de Leidse Hout
- 8 Door de sneeuw naar de nieuwjaarsborrel

THEMA: TUINEN

- 9 Mussen? Wat zijn dat?
- 10 Interview met Christine Kellenaers
- 11 De tuin van Dominique en Leo Visser
- 12 Interview met Cora Koning
- 13 Interview met Pauline van Bergen
- 14 Mijn Tuin
- 15 Een droomtuin voor kinderen
- 16 Water in de tuin
- 18 Interview met mevrouw Heringa
- 19 De grootste zonnebloem
- 20 Tuindromen
- 21 Interview met Jan-Willem Velzel

BUURTGENOTEN

22 Familieberichten

COLOFON

23 »De RAADSHEER« – Redactie / Bestuur / Website / Minibuurtgids

»DE RAADSHEER« in kleur?

Op papier is het helaas nog niet zo ver. Maar wist u:

- dat u *alle foto's en illustraties in kleur* kunt zien op de buurtwebsite: www.raadsheerbuurt.nl?
- dat u in de online Raadsheer ook kunt doorklikken via *hyperlinks naar websites en mailadressen*?
- dat u zich bij webmaster@raadsheerbuurt.nl kunt aanmelden voor buurtmail waardoor u automatisch op de hoogte wordt gehouden

Voorjaar!

Minke Holleman

Eindelijk voorjaar! Ik schrijf dit aan het einde van opnieuw een koude dag, maar zojuist zag ik Erwin Krol in het Journaal, die voor de komende dagen heerlijk lenteweer voorspelde. Hopelijk zijn alle bomen weer bezig uit te lopen en bloeien de narcissen en tulpen weer volop als deze Raadsheer verschijnt.

De jaarvergadering van de buurtvereniging is weer achter de rug. Als vanouds was het een nuttige én aangename bijeenkomst. Bijzonder was dit jaar de aanwezigheid van twee Amsterdamse studenten die onderzoek doen naar actief burgerschap in buurten. Ik vond het leuk dat ze onze buurt ervoor hadden uitgekozen. Als je aan deze studenten vertelt wat er allemaal in onze buurt gebeurt, dan realiseer je je weer hoe bijzonder het is om hier te wonen.

De studenten troffen het wel, want de jaarvergadering eindigde met het uitwisselen van ideeën voor het lustrumfeest op zaterdag 4 september. De vrolijke plannen buitelden over elkaar. Het thema staat al vast: Circus Raadsherenbuurt. Hoe gaan we dat inhoud geven – met activiteiten voor kinderen in alle leeftijdsgroepen, voor volwassenen, voor senioren? Hoe richten we een ‘circus-feestmaal’ aan voor ruim driehonderd gasten (zoveel feestgangers waren er bij het vorige lustrum, in 2005!)? Komt er weer een veiling waarvan de opbrengst naar ‘het goede doel’ gaat? En zo ja, welk doel? Allemaal vragen om wel op tijd maar niet te snel het antwoord op te vinden – want de voorpret, het fantaseren over allerlei ideeën en mogelijkheden, is de halve pret! En ook is het niet alleen bijzonder dit feest mee te vieren, maar ook om het met zo velen te organiseren en dan veel buurtgenoten weer wat beter te leren kennen.

Een bijzonder plan voor dit lustrumfeest komt van Paul Kuijt (Johan de Wittstraat), die zijn schouders wil zetten onder de productie van een buurt-fotoalbum. Het idee is: fraaie portretfoto's van zoveel mogelijk buurtbewoners, gefotografeerd in hun woonkamer, bijeen te brengen in een boek, vergezeld van korte teksten over het dagelijks leven in onze buurt. Ik zie het meteen voor me: een boek dat in feite ieder jaar grotere charme en waarde krijgt, omdat het (ook) zo'n fraai tijdsbeeld zal geven over de bewoners van het jaar 2010, het uiterlijk, hun kleding, hun interieur.

Ik hoop dat u door dit stukje weer zin hebt gekregen in een nieuw buitenseizoen en een nieuw lustrum-buurtfeest! Heeft u vragen voor het bestuur van de buurtvereniging, of wilt u meehelpen met de organisatie van het feest, stuurt u dan een e-mail naar webmasterraadsherenbuurt@live.nl

Komende buurtactiviteiten:

Borrel Koninginnedag: vrijdag 30 april

Raadsherenloop en lustrumfeest: zaterdag 4 september

Ketting- interview

**Met Jeroen Hiemstra,
Fagelstraat 15**

1. Wanneer en waarom ben je in de Raadsherenbuurt komen wonen?

Erna en ik woonden in de binnenstad van Leiden in een klein, maar gezellig en mooi verbouwd wevershuisje en zochten iets groter met een echte tuin in een rustige buurt. In de zomer van 2001 vonden we ons huis aan de Fagelstraat. Het was eigendom van de bejaarde mevrouw Van Dijke (Francien), die er ruim 40 jaar had gewoond. Er was nogal wat achterstallig onderhoud, eerst zijn we goed gaan strippen. Gelukkig hadden we de tijd, er waren nog geen kinderen, en we konden toen even tijdelijk wonen in het pied-a-terre van mijn ouders in Den Haag. Heel prettig allemaal. In alle rust gingen we aan de slag, geholpen door de vader van Erna, een gepensioneerd ingenieur.

2. Wat is het mooiste originele detail in je huis?

De kamer-en-suite beneden. Hierover zei de dochter van de vorige eigenaresse: *die zullen jullie er wel helemaal uitslopen*. Niets daarvan, dat zou zonde zijn geweest. De charme van dit huis is juist de oude details. De vestibule in de hal komt t.z.t. ook weer terug, het originele kozijn van eenzelfde vestibule is verleden jaar uit een container in de straat gevist...

3. Wat is je favoriete buurtactiviteit?

Er zijn heel veel leuke en gezellige activiteiten in de buurt, zoals: de raadsherenloop, het hutspot eten op drie oktober en niet te vergeten het Koninginnedag rommelmarktje op het rozenpleintje. Het is steeds een plezier om te zien hoe druk vooral de kinderen daarmee zijn.

4. Als de Raadsherenbuurt €50.000 zou krijgen om de buurt te verbeteren of te verfraaien, hoe zou jij dat dan doen?

Oh, dat is een goede vraag! Ik zou als eerste het sluipverkeer uit de wijk proberen te weren. Met name die malloten die het stoplicht op de hoek Warmonderweg-Rijnsburgerweg omzeilen en met een rotgang door de van Oldenbarneveltstraat en de Johan de Wittstraat scheuren. Als het even kan spreek ik deze automobilisten aan, dit gedrag is echt erg gevaarlijk voor spelende kinderen in de

wijk. Wat mij betreft komen er paaltjes of eenrichtingsverkeer in de zijstraten van de Johan de Wittstraat. Het zou een simpele ingreep zijn en met de rest van het geld gaan ook meteen die glas- en papiercontainers de grond in. Er is dan vast en zeker nog geld over en daar geven we dan een mooi lustrumboek van uit.

5. Hoe ga je naar je werk en hoe lang doe je daarover?

Erna gaat met de auto naar haar werk in Den Haag. Ikzelf ga ook met de auto naar mijn fotografische opdrachten, want dan moet ik altijd veel zware apparatuur meenemen. Moet ik naar de stad, dan gaat dat vrijwel altijd per fiets en ook in de buurt voor de dagelijkse boodschappen neem ik graag zoveel mogelijk de fiets.

6. Wanneer en hoe heb je voor het laatst gebruik gemaakt van wat Leiden aan cultuur te bieden heeft?

Mmmm, een gewetensvraag. Dat zal een bezoek met de kinderen naar de dino's in Naturalis zijn geweest, een paar weken geleden.

Kleine Tom heeft het er nog over, hij kan niet wachten tot zijn volgende bezoek.

Verder ben ik nooit zo'n schouwburgbezoeker geweest, heb in het buitenland alles van Japans Noh theater in Tokyo tot het Bolshoi in Moskou gezien. Tegenwoordig ben ik liever bezig met het sleutelen aan mijn klassieke auto's. Werk nu aan een Citroën 2cv uit 1963 (met de deuren 'verkeerd om') en een aantal oude en moderne Volvo's hebben ook mijn aandacht nodig. Verder bouw ik nog een Yamaha XT crossmotor uit de jaren '70 op, het zoeken naar de juiste onderdelen en het restaureren van deze voertuigen kan een dagtaak zijn. Voor je het weet slaap je dan niet meer naast je echtgenote maar naast vette motoronderdelen...

7. Welke krant lees je, op welk moment van de dag en hoelang doe je daar over?

's Avonds lees ik de NRC en in het koffiehuisje op het Gerecht (waar de lekkerste koffie van Leiden wordt geschonken) vaak het Leidsch Dagblad voor het lokale nieuws. Overigens: de NRC spel ik bijna letterlijk.

8. Wat komt spontaan bij je op bij het thema (tuinen) van de huidige Raadsheer?

Dat het nu weer lente aan het worden is en het is zo fijn is om in deze buurt te worden gewekt met het gefluit van de vogels. Het geschreeuw van de meeuwen is misschien wat minder plezierig, maar deze maand gaan we weer op het dak de anti-

meeuwen actie uitvoeren (nee, niet afschieten, gewoon eieren omwisselen). Maar natuurlijk ook het heerlijke frisse voorjaarsgroen straks in alle tuinen, daar kan ik me nu al op verheugen.

In slaapdrongen toestand word ik verder ook graag gewekt door het mooie gebrom van de Voxan motorfiets van Martin G, die al vroeg met de motor naar zijn werk gaat. Voor mij klinkt dat geluid ook als muziek in de oren!

9. Welke vraag zou je jezelf hier willen stellen? En natuurlijk willen we ook je antwoord.

Waarom de gemeente Leiden het toch presteert om akkoord te gaan met de nieuwbouw van een kantoor bij het station Leiden Centraal voor 1500 medewerkers waar men een parkeergarage bijbouwt voor 300 auto's. Deze week las ik in het Leidsch dagblad "parkeergarage voor Achmea is te klein" en een dag later "Houtkwartier is parkeeroverlast beu".

Duuuuuuuh, nogal wiesdes, dat had men tijdens de planning al kunnen bedenken (één van de directeurs van Achmea is toch onze voormalige VVD staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat?).

De oplossing is m.i. simpel: bouw een parkeergarage voor minimaal 600 auto's in het "gat van Van der Putte" aan de stadskant van het station. Dan sla je vier vliegen in één klap: parkeerruimte voor medewerkers Achmea, parkeerruimte voor bezoekers van de binnenstad, park & ride mogelijkheid voor NS reizigers en minder belasting voor het Houtkwartier (dus uiteindelijk ook minder parkeerdruk op de Raadsherenbuurt).

10. Wie mag de volgende vragenlijst beantwoorden en waarom heb je hem/haar gekozen?

Ik geef Nanette van Beukering uit de Johan de Wittstraat graag op. Echtgenote van Peter Pot en moeder van Anne-li en Tian Tian. Altijd heel enthousiast bezig, met haar gezin, werk, reizen en het bedenken van verbouwingsontwerpen voor oude panden!

?? Ik zie, ik zie... ??

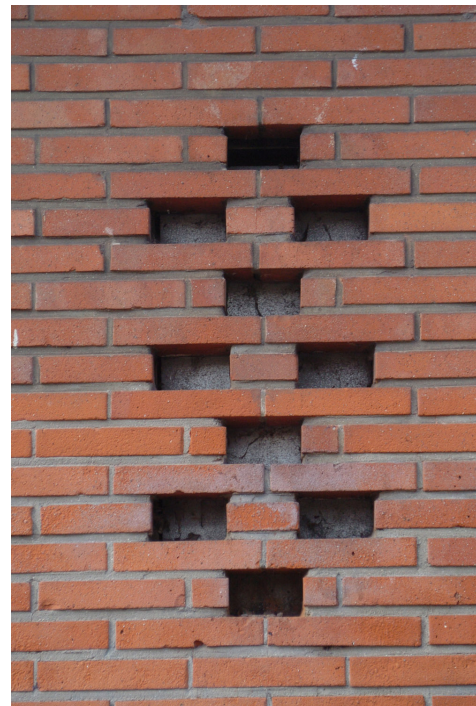
Zoekplaatje voorjaar 2010

Het afgelopen zoekplaatje was blijkbaar een moeilijke, gezien de weinige reacties die bij de redactie zijn binnengekomen.

Er kan toch een winnaar worden aangewezen, die weliswaar een voorsprong had omdat hij de eigenaar van de kat op de foto is, en een 'runner up'. Runner up is Janny van Nieuwkoop, die de locatie van het laatste zoekplaatje (hoek Fagelstraat/Van Oldenbarneveltstraat) niet kon insturen, omdat die haar was voorgezegd, maar die wel de naam van de kat wist te melden. Naam en locatie zijn wel correct ingezonden door Jan Visser, Fagelstraat 3, eigenaar van Poema.

De oplossing van het zoekplaatje van het juninummer 2009 is door niemand correct geraden: het was een detail van de ijzeren punten bij de ingang van de tennisbanen aan de Van Beuningenlaan. Omdat Janny van Nieuwkoop dichtbij was met haar oplossing, dat dit het toegangshek van de atletiekbaan aldaar betrof, kan ik haar en Jan Visser feliciteren met het winnen van een Fries suikerbrood van het Friese bakkertje uit Leiden.

Verder deze keer een moeilijke opgave. Wil één tip geven; zoekt u vooral meer richting het Houtkwartier, dan zit u op de goede weg. Succes!

Weet u hierop het juiste antwoord?

Stuur dan voor 4 Juni 2010 een e-mail met de oplossing naar:

redactie@raadsheer.nl.

Oud Papier Actie (OPA)

Janny van Nieuwkoop

Zoals gebruikelijk ziet u hierbij het rooster van de ophaaldata van oud papier in het kader van OPA. De opbrengst van OPA wordt elk jaar geschonken aan een goed doel. Tijdens de algemene ledenvergadering 2010 van de Vereniging Raadsherenbuurt werd bekendgemaakt, dat de opbrengst van 2009 zal worden gedoneerd aan de CliniClowns. U begrijpt, dat het echt zin heeft om uw oud papier in de container van OPA te deponeren.

Maar voor sommigen is het te lastig om een maand lang met al dat papier in huis te blijven zitten. Dan zijn er prima alternatieven, die ook een goed doel beogen. Zo kunt u iedere dinsdag terecht bij de Pauluskerk aan de Warmonderweg; daar staan van ongeveer 10 tot 16 uur 2 containers waarin u karton en papier kwijt kunt. Maar ook op scholen wordt vaak papier ingezameld, zoals bijvoorbeeld op de Leidse Houtschool. Beide goede doelen zullen u duidelijk zijn.

Voor zover mij bekend is er geen goed doel verbonden aan de papierbakken in de zogenaamde milieucorner; de dichtstbijzijnde op de hoek Johan de Wittstraat / Rijsburgerweg en iets verder weg, als u boodschappen gaat doen bij Albert Heijn aan het Terweeplein.

Ik hoop, dat u nu een verantwoorde keuze kunt maken.

OPA staat in de Johan de Wittstraat op de volgende data :

Plaatsen container	Weghalen container
Dinsdag	Vrijdag
6 April	9 April
4 Mei	7 Mei
1 Juni	4 Juni
6 Juli	9 Juli
Augustus niet	
7 September	10 September
5 Oktober	8 Oktober
2 November	5 November
7 December	10 December

Reactie van een trouwe lezer

Janny van Nieuwkoop

In de Raadsheer van december 2009 stond een stukje over een vorm van besparing op stroom, die in het kader van Green Dream District bekoord was. Onze trouwe lezer Ad Littel ("ik lees hem altijd van omslag tot omslag"), Van Oldenbarneveltstraat 35, reageert daarop. Een samenvatting :

...De veel betere oplossing: die van de bewegingsmelders gekoppeld aan de verlichting. Als er in een vertrek licht brandt, maar er beweegt zich gedurende bv. 5 minuten geen mens, dan wordt het licht automatisch uitgeschakeld. Dit werkt dag en nacht en is dus niet afhankelijk van het moment dat iemand als laatste een pand verlaat en de voordeur op slot doet. De besparing is daardoor veel groter.

Toepassingen van dit systeem kan iedereen al komen bekijken in de Haagse ministeries van VROM en EZ, waar het functioneert in alle toiletten en vergelijkbare ruimten. Er is ook al een proef uitgevoerd met werkkamers; na de verbouwing van het VROM-gebouw in 2011 en 2012 zal dit ook in werkkamers standaard worden aangebracht. De investeringen zijn niet gering maar worden in dit soort gebouwen gemakkelijk terugverdiend, met name door de besparingen overdag...

Dank voor je reactie, Ad.

De redactie staat altijd open voor aanvullingen op en verbeteringen van gepubliceerde teksten.

Vredesmonument bij Oud-Poelgeest?

Mirjam Jochems, Fagelstraat 51

Dit is de tweede episode over een monument in een grote tuin bij ons allemaal om de hoek, het landgoed Oud-Poelgeest. Het is alweer twee jaar geleden dat u in de Raadsheer de eerste episode kon lezen over het Vredesmonument, dat uit de binnenstad van Leiden terecht was gekomen op het landgoed. Misschien herinnert u zich de foto's nog die Jeroen Hiemstra ervan maakte: een berg blauw glas aan gruzelementen onder een half weggewaaid plastic zeil, in een achterafhoekje van het landgoed. Toen ik zag dat het thema voor deze Raadsheer 'Tuinen' was, vroeg ik me af wat er inmiddels van het monument geworden was.

Foto: Jeroen Hiemstra

Tot de zomer van 2001 stond het Vredesmonument van Piet-Hein Stulemeijer op de Garenmarkt in Leiden. Helaas heb ik nergens een afbeelding van het monument kunnen vinden. Het was een scheefstaande kubus van spiegellend blauw glas, ik denk een meter of drie, vier hoog, met manshoge openingen in twee zijden. Vorm, materiaal en locatie hoorden bij elkaar en gaven Stulemeijers kijk op vrede weer. De scheve stand verbeeldde de wankelende positie van vrede, het glas de kwetsbaarheid, en de plaats, met zicht op de Leidse synagoge, herinnerde aan de jodenvervolging. Wie het beeld binnenstapte door een van de openingen, zag zichzelf tientallen malen terug in het blauwe glas. Met dat zelfconfronterende effect drukte Stulemeijer zijn idee uit dat vrede begint bij de mensen zelf.

Aftocht uit Leiden

Als toenmalige bewoners van de Garenmarkt waren wij er getuige van hoe het beeld keer op keer vernield werd door vandalen. De kosten van het elke keer herstellen liepen voor de gemeente Leiden de spuigaten uit. Het monument Het monument werd voor een symbolisch bedrag overgedaan aan de Stichting Erfgoed Oud-Poelgeest, op voorwaarde dat deze het zou plaatsen op het landgoed. De gemeente Leiden beloofde de kosten van plaatsing voor haar rekening te nemen, tot een maximum van 10.000 euro. Gedoe met vergunningen, de monumentencommissie, bezwaren van omwonenden en een rechtszaak bij de Raad van State vertraagden de zaak. Twee jaar geleden zag het er naar uit dat de vergunning eindelijk ongeveer rond was.

En nu?

Dat was ook zo. De vergunning (eigenlijk: vrijstelling van het bestemmingsplan) is binnen. In het nieuwe ontwerp-bestemmingsplan Oud Poelgeest van oktober 2009 is de mogelijkheid van plaatsing van het monument bij de Oranjerie ook opgenomen. Maar het staat er nog niet. Het volgende probleem is het benodigde geld. Het monument moet hersteld (lees: opnieuw gemaakt) worden, en dan geplaatst. Dat kost tonnen. Het door de gemeente Leiden toegezegde bedrag is dus bij lange na niet genoeg. De Stichting voelt de economische crisis in de kas, en kan zeker in deze tijden niet zo'n groot bedrag uitgeven aan een activiteit die strikt genomen niet onder haar doelstelling valt, namelijk "het landgoed en bijbehorende monumenten in stand te houden. Hiertoe exploiteert zij de gebouwen (...)." Bestuurslid mevrouw H. Völker van de Stichting laat weten dat er naarstig gezocht wordt naar fondsen. Onder andere het Prins Bernhardfonds is aangeschreven, maar tot nu toe zonder resultaat.

De kunstenaar

De maker van het beeld, Piet-Hein Stulemeijer, is in augustus 2009 overleden. Laten we hopen dat we over een poosje kunnen zeggen: helaas kon hij de nieuwe onthulling van zijn monument niet meer meemaken. Ook al staat het dan niet meer op een plek met zicht op de synagoge.

Wie meer wil weten over deze actieve en gewaardeerde beeldhouwer, kan een uitgebreid in memoriam lezen op de website van de Nederlandse Kring van Beeldhouwers, www.nkvb.nl. Zelfs hier wordt het lot van zijn Vredesmonument beschreven.

Zondagmiddag concerten Leidse Hout

Ook dit jaar worden er weer zondagmiddagconcerten georganiseerd door de vereniging Vrienden van de Leidse Hout in de muzikent De Waterlelie tussen 14 en 16 uur. Voor zover bij het ter perse gaan van deze editie bekend, ziet het rooster van de concerten er als volgt uit :

16 mei	Residence jazz ensemble
23 mei	Franciscus Band Leiden
30 mei	De Burcht
6 juni	Klarinetensemble Lignum
13 juni	Werkmans Wilskracht
20 juni	Jeugd Symfonie Orkest Rijnstreek
27 juni	Leidse Harmoniekapel
4 juli	Old Rhine Jazzband

Zomerreces

29 augustus	Harmonie Voorschoten
5 september	Nog niet bekend
12 september	Nieuw Leven
19 september	Oost-Europa Koor
26 september	St.Jansfanfare

Als u graag komt luisteren, bent u wellicht ook bereid om even een handje te helpen. Er moeten bijvoorbeeld stoelen worden klaargezet en later weer opgeruimd. Als u meer informatie wilt, neem dan contact op met Enid Mante, Johan de Wittstraat 3.

Mereldans in de sneeuw

Foto: Janny van Nieuwkoop

Door de sneeuw naar de nieuwjaarsborrel

Nico Koek, van Oldenbarneveltstraat 31

Er ligt volop sneeuw in de Raadsherenbuurt en dan heb je geen Anton Pieck meer nodig: prachtig witte daken, binnen en buiten staan kerstbomen, kleurige lichtjes; de kinderen hebben een sneeuwpop gebouwd en drinken nu chocolademelk terwijl hun tweeverdienende ouders zich door de kerstbijlagen van de kranten heen werken. Het nieuwe jaar is net begonnen en op zondagmiddag schuifelen de Raadsherenbuurtbewoners naar de nieuwjaarsborrel.

Ditmaal is die borrel in de Pauluskerk, maar in plaats van via de hoofdingang eerbiedig de kerk binnen te gaan voor religieuze bezigheden, kunnen

we nu direct in de aangebouwde serre terecht: de ruiten zijn beslagen en de sneeuwlaarzen liggen bij de deur. Binnen schenkt het bestuur van de buurtvereniging sprankelende *prosecco*. Handen, kussen en omhelzingen: "Een goed nieuwjaar !" . "Veel geluk !". "Een Zalig Nieuwjaar", zegt iemand die vroeger katholiek was en dat nu nog wel even wil laten horen. Els en ik begeven ons onder het gezelschap en we komen - misschien niet helemaal toevallig - terecht in de hoek van de 'ouderen': daar praat men over de studie van de kinderen, de kwaliteit van de nieuwjaarsconferenties, de onmogelijkheid om al die kerstbijlagen uit te lezen en dat het buiten

oppassen geblazen is met al die sneeuw. Een enkeling heeft vandaag nog geschaatst: "Prima ijs, daar in Zoeterwoude". Men bespreekt voor- en nadelen van een huisje in het buitenland ("je moet er wel steeds naar toe") en het gaat – misschien niet helemaal toevallig - over HET PENSIOEN.

Terwijl 'Den Haag' kreunend heeft ingestemd met verhoging van de pensioengerechtigde leeftijd mijmeren jonge zestigers over de aanstaande zomer van een bestaan zonder dagelijkse werkplicht. Men gunt het elkaar en wisselt interessante tijdsbestedingen uit: veel muziek, een cursus Italiaans of hiërogliefen. Maar ook: het huis moet geschilderd, ik denk dat ik dat zelf maar weer eens ga doen. Of: ik ga weer schaatsen !

Het lijkt op nostalgie, maar dan in de toekomst..... Dan vraagt het gezelschap van de jongeren weer onze aandacht: dat betekent een beetje 'netwerken' ("Nee, dat lukt niet, deze week ") En er moet een lustrumcommissie worden aangesteld. Zodra je even wat roept, ben je benoemd. Ik kom in ieder geval zingen. We werpen nog even een blik in de

echte kerk, waar de kleintjes de gladde vloer als glijbaan gebruiken.

Vooruit, nog één witte wijn en dan - voorzichtig (!) - weer naar huis. Morgen weer werken.... Maar niet zo lang meer.....

Atje van Leeuwen, Fagelstraat 53 en Foto: Marjan Bults
auteur Nico Koek tijdens de borrel

Mussen? Wat zijn dat?

Fons Vernooij, Fagelstraat 53

Vroeger, heel vroeger, waren mussen in de tuin heel gewoon, hier in de Fagelstraat. Als je in de achtertuin een handje brood naar buiten gooide, vlogen er een tiental mussen op af. Van die kleine bruine vogeltjes, waarvan de mannetjes nog iets van tekening op hun kop hebben. Zwartgroene kopjes met witte kaken, als ik mij goed herinner.

Ze waren zo gewoon dat je ze nauwelijks bemerkte. Soms zaten er een paar in het zand te darren. Dan sloegen ze hun vleugels uit en wierpen ze het zand om zich heen, alsof ze een bad aan het nemen waren. Ze nestelden in de heg, maar ook onder de dakpannen in de kilgoot. Dat leidde wel eens tot een verstopping, zodat er een vochtige plek in het plafond van een slaapkamer kwam.

Tegenwoordig zie je meer mini-papagaaien in de tuin dan mussen. Van die kleine groene parkieten waarvan de mannetjes een rode band rond hun nek hebben. Als iemand mij vroeger verteld had dat er al voor mijn pensioen meer papagaaien dan mussen in de tuin zouden komen, dan had ik hem ronduit voor gek verklaard. Toe nou zeg. Mussen zijn onuitroeibaar.

Ze zeggen, dat het komt doordat er niet genoeg heggen meer zijn voor de mussen om te broeden. Maar wij hebben nog steeds een heg en ook de kilgoot is er nog steeds. De mussen nestelen er echter niet meer. Eigenlijk vind ik dat op zich niet zo erg, want daarmee wordt een boel overlast voorkomen. De plafonds blijven droog en dat is ook wat waard.

Volgens mij ligt het niet aan de heggen. Dat is onzin. Iemand roept dat en jaren later klinkt dat nog na. Het lijkt mij logischer dat er een direct verband is met het groeiende aantal eksters en Vlaamse gaaien. Laatst zat er nog een ekster in onze tuin bij een merelnest met een luid kwetterend ouderpaar ernaast. Die ekster moet ook zijn kleintjes voeden.

De mussen zijn nu, wat de nachtegalen vroeger waren. Legendes. Legendes waar mensen verhalen over vertellen. Vlak na de aanleg van de Leidse Hout schijnen er nachtegalen in het bos gezeten te hebben. Niet een paar, maar vele. Oudere buurtbewoners vertelden ons dat ooit. Laten die krenge hun kop eens houden, dachten die oudere bewoners toentertijd.

Inmiddels is het vogellandschap veranderd. In elk geval in onze buurt rond de Leidse Hout. De mussen zijn verdwenen en kinderen hier in de straat moeten uit verhalen horen wat mussen zijn. Dat ze tijlpen en ooit in grote vlokken brutaal om je heen kwamen zitten. Dat ze soms op de tuintafel neerdaalden en bijna onder je handen vandaan de kruimels oppikten.

Ooit in een ver verleden, toen ik nog jong was, had ik een stoutmoedige gedachte. Nu schaam ik mij diep voor die gedachte en het kost mij moeite om hem te formuleren. Maar het is wel waar. In mijn jeugdige overmoed had ik geen idee dat de papagaaien ooit de overhand zouden krijgen, want niemand kon zo ver vooruit kijken.

Op een ochtend, terwijl de mussen in een grote vlok door de tuin van mijn jeugd vlogen en de eerste ideeën over natuurbehoud kwamen opzetten, had ik een flitsgedachte. Ik was namelijk voor de vooruitgang. Eigenlijk, dacht ik toen, is het niet zo erg als allerlei vogelsoorten uitsterven. Er blijven altijd mussen over, zodat het principe van vliegende dieren behouden blijft.

Erg hè? De techneut die zich beperkt tot het principe der dingen en voorbij gaat aan de volle breedte van de natuurlijke schoonheid. De vogel zou zich als principe handhaven, dankzij de mussen. Die waren zo overvloedig dat ze er altijd zouden zijn. En nu, waar zijn ze nu? Als je kleine kinderen verhaalt over mussen, zeggen ze: "Mussen? Wat zijn dat?"

Interview met Christine Kellenaers

Annet van der Velden

Christine werkt veel in haar tuin aan de Fagelstraat 34. Ze vindt het leuker om in de tuin te werken dan er te zitten. Een aantal jaren geleden liet zij haar huis verbouwen. De tuin was een bouwput. Na de verbouwing begon ze met de tuin. Samen met Cora Koning maakte ze een plan en voerde het uit. De enige plant die opeens jaren na de verbouwing terugkwam, is een fuchsia. Omdat dat zo leuk is en als dank mag -ie blijven.

Haar tip: maak in het voorjaar tijd voor je tuin en in de zomer hoeft je dan bijna niks meer te doen. Stop er in het voorjaar een paar uur energie en de rest van het jaar heb je er plezier van. Christine houdt van knippen. Het voordeel van het knippen van snel groeiende planten is, dat het geknipte ook snel weer aangroeit.

Haar tuinfout: Sommige planten doen het hier bij haar gewoon niet. Als een plant dood is kun je niet meer zien welke het was. Het kopen van dezelfde plant is dom. Dan gebeurt ook weer hetzelfde, die plant doet 't dan ook weer niet.

Alleen in bakken heeft ze zomergoed. In de tuin staan alleen maar vaste planten.

En wat doe je aan slakken? "Ik strooi smerige biokorrels Escargo en ik raap tussendoor ook slakken en stop ze in de container. Oh ja, zonnebloemen zijn ook erg slakgevoelig. Zouden er in deze buurt soms zoveel slakken zijn door de dahlia kwekerij die hier vroeger stond? Goede vraag voor mevrouw Ballego, maar het interview met haar is al geweest en er is geen tijd meer om het haar alsnog te vragen.

De allermooiste plant vindt Christine de Tricyrtis of paddenlelie, ook wel bekend als armelui's orchidee. Die doet het heel goed in haar tuin. Ook favoriet is de Rodgersia, met 5-vingerig blad.

En als iemand Hemerocallis (daglelies) wil of Anemonen of Lelietjes-van-dalen, mail dan naar CKellenaers@casema.nl.

De tuin van Dominique en Leo Visser, Fagelstraat 12

Jeroen Hiemstra

Na het uitbouwen van hun huis zagen Dominique en Leo Visser zich genoodzaakt na te denken over wat te doen met hun achtertuin. De serre was prachtig geworden, de bouwmaterialen waren top en de woonkamer werd heel ruim met veel lichtinval door een dakkoepel.

De tuin was echter door de uitbouw ongeveer drie meter korter geworden, in totaal restte nog zo'n 7 meter lengte. De eisen waren onder andere, dat er een ruim terras zou zijn om met het gezin aan tafel te kunnen zitten en de vijver moest ook terugkomen in de tuin. De zeer creatieve oplossing om te tuin opnieuw in te richten kwam er uiteindelijk zonder advies van een architect of tuinontwerper. Dominique bedacht, dat het hardhouten terras in een punt kon doorlopen over de vijver, die aan het einde van het terras de hele breedte van de tuin zou beslaan. Zo had je ook het probleem van een "brug" over de vijver opgelost en kwam de punt van de serre optisch terug in de "punt" van het nieuwe hardhouten terras. De tweeënhalve meter van de rest van de tuin werd bestraat met zwarte Belgische hardstenen tegels en grind, met aan beide kanten borders.

Do en Leo genieten nog steeds van de keuzes die ze met betrekking tot het nieuwe tuinontwerp hebben gemaakt.

Achtertuintuin van de Familie Visser

Foto: Jeroen Hiemstra

Interview met Cora Koning, Van Beuningenlaan 10

Annet van der Velden

Cora Koning is tuinontwerper en tuinfotograaf en zij woont tegenover de ingang van het tennispark bij die prachtige voortuin. Haar achtertuin zie je niet van voren, wel als je binnen bent en die is ook schitterend. Op 15 maart verscheen haar nieuwste boek 'Tuinplanten Combineren'. Zij maakte de foto's en Florentine van Eeghen schreef het verhaal. Het boek is het vervolg op 'Tuinplanten Kiezen', het eerste boek dat ze samen maakten. Tussendoor verscheen nog haar boek 'Gevelgroen en Stoeptuinen' waarvoor ze o.a. een aantal foto's in de buurt maakte. Het jongste boek is te koop bij boekhandel De Kler in de De Kempenerstraat en Cora zal daar op vrijdag 7 mei vanaf 16.30 uur signeren onder het genot van een drankje. Voor dit boek verdeelde ze het jaar in 7 seizoenen, bijvoorbeeld omdat het vroege voorjaar in maart heel anders is dan het volle voorjaar laat in mei. Dat geldt ook voor de vroege en volle zomer. Twee verschillende seizoenen met andere bloeiende planten. Ze vindt het heel belangrijk dat de tuin in ieder seizoen iets leuks heeft. Ze laat me 2 foto's van hetzelfde stuk tuin in verschillende seizoenen zien. De tuin ziet er totaal anders uit. Ik ben onder de indruk.

Juni vindt ze de mooiste tuinmaand. Maar ze vindt de nazomer ook heel erg mooi. En eigenlijk vindt ze ieder seizoen heel bijzonder. En alle planten vindt ze mooi. Mijn vraag naar haar lelijkste plant kan ze dan ook niet beantwoorden. Niets is lelijk, aan iedere plant is wel iets moois. En de mooiste plant bestaat voor haar ook niet.

We bespreken de seizoenen beginnend bij januari en februari, de winter dus.

In de winter zijn er ook bloeiende planten, zoals de Helleborus en het sneeuwklokje. De contouren van de tuin zijn dan het belangrijkste. Dan komt het vroege voorjaar met veel bolletjes. Narcissen en tulpen maar ook de schijnhazelaar en magnolia bloeien. Heel mooi. Aansluitend het volle voorjaar waarin alles hard groeit. Daarna de vroege zomer, geraniums en nog veel meer. Alles ziet er fris uit. De volle zomer komt daarna met de Phloxen en de Sedum. En de Buddleya trekt echt vlinders aan! Ook heel mooi. En dan de nazomer met veel bloeiende vaste planten en sier grassen. In de herfst

heb je prachtig verkleurende planten zoals de Japanse Esdoorn of de krentenboom.

Cora's achtertuin

Foto: Cora Koning

Wat vindt Cora van de tuinen in onze buurt? 'Ik kan echt genieten van de mooie tuinen in de buurt. Sommige tuinen kunnen beter, maar vaak zie ik prachtige details of verrassende combinaties. Ik zie mooie druiven langs een voorgevel, clematis of de stokrozen en in een voortuin een mooie combinatie van bonte klimop en een toverhazelaar'. Ze vindt het leuk om met haar camera door de buurt te lopen.

De grond vindt zij gemakkelijk. Je doet toch overal tuinaarde op, dat is goed voor de groei van de planten.

Wat Cora wil meegeven aan haar buurtgenoten?

"Het belangrijkste vind ik, dat je kan genieten in je eigen tuin. En planten zijn goed voor mensen. In de tuin werken is dat ook! Als je denkt: "Wat moet ik ermee?", huur dan iemand in. En een goed beplante tuin trekt vogels aan!!"

Interview met Pauline van Bergen

Annet van der Velden

De tuin van de familie Van Bergen aan de Van Oldenbarneveltstraat 7 ziet er spannend uit. Reden om eens met de bewoners te praten. Voor de winter gingen stapels tegels erin en kwamen kruiwagens vol plant- en tuinafval eruit. Op het moment van het interview is de voortuin deels betegeld. Verder ligt er een grote hoop modder. Deze tuin is nog niet klaar, denk ik.

De familie van Bergen verhuisde in 2007 van de ene kant van de Van Oldenbarneveltstraat naar de andere. Zij verruilden hun tuin op het zuiden voor een half voetbalveld op het noorden. Zij verbouwden veel in huis en lieten de tuin eerst voor wat-ie was. In de zomer van 2008 bleek de tuin heel groen, met struiken en planten waar de laatste 5 jaar niets aan gedaan was. Gelukkig was er net genoeg ruimte om te zitten in de overwoekerde tuin. Pauline's broer, tuinarchitect, maakte een mooi plan. Een strakke, onderhoudsarme tuin zal het worden, in het verlengde van de keuken, met veel

tegels, heggen als afscheiding van de terrassen en een paar borders voor planten. Het eerste deel is al uitgevoerd. Vorig jaar na de zomer zijn ze daarmee begonnen. Veel struiken en planten moesten verdwijnen en maakten plaats voor tegels. Doordat de tuin nu tamelijk leeg is, lijkt-ie nog groter. Achterin komt de tafeltennistafel. Als de kinderen meer ruimte nodig hebben om te tafeltennissen, dan kunnen ze de tafel naar het garageplein achter rijden.

Door de lange en strenge winter kon het 2e deel van het tuinplan niet uitgevoerd worden. Dat is nu aan de beurt. Er komen wel bloeiende planten in de tuin, geen eenjarigen en bollen. Pauline is bezig een beplantingsschema te maken. Haar broer zal dan aangeven wat waar moet komen.

En hopelijk kunnen ze deze zomer al genieten van hun nieuwe tuin. Veel plezier!

Voortuin Familie Van Bergen

Foto: Jeroen Hiemstra

Mijn Tuin

Ton Staphorst

Het tuinseizoen is voor de meeste personen een afgegrensde periode, laten we zeggen van maart tot oktober. Voor mij begint het tuinseizoen op 1 januari en eindigt het op 31 december. Het hele jaar door tuinseizoen dus. Niet dat ik er elke dag te vinden ben, maar dan toch wel eens per week. Ik heb het over mijn volkstuin op het terrein van tuinverenging Het Zonneveld aan de Nachtegaallaan. Voor de nieuwsgierigen onder u: het gaat om tuin 98 en een reepje van tuin 97. Sinds 1986 doe ik mijn best om groente en fruit te kweken.

Het leukste moment is het vroege voorjaar. Mijn tuinmaat en ik, respectievelijk Tuinbaas 2 (tb2) en Tuinbaas 1 (tb1) gaan aan de slag om de tuin gereed te maken voor het zaaien. De laatste jaren krijgen wij geitenmest van een bevriende relatie in Waddinxveen. Het gaat om de uitwerpselen van de geiten Betje en Aagje. Zodra de dames naar buiten kunnen, is het mest verzamelen, transporteren naar Het Zonneveld en aldaar per kruiwagen overbrengen naar de bedden op de 98. Overigens, de dames zijn geheel vrij van de zo gevreesde q-koorts. Dat heeft een bevriende dierenarts vastgesteld.

De mest wordt ondergewerkt en nog wat compost door de grond en de tuin is gereed voor een nieuw seizoen.

Wat heeft de 98 te bieden? Vaste prik zijn de aardbeien, aalbessen, kruisbessen, pruimen, appels en sinds kort ook wat kersen. De loganberry is helaas doodgevroren, maar daar staat tegenover dat zich frambozen hebben gesetteld. Om de sector fruit nog even te completeren: wij hebben ook de beschikking over perziken, druiven en stoofperen; die krijgen we van buurvrouw G in ruil voor groente.

Aardappelen vormen ook een vast onderdeel van het tuinprogramma. Het oogsten van aardappelen vind ik steeds weer opnieuw het meest bevredigende moment. Soms zijn de knollen klein, soms ook wel een paar ons per stuk.

Van de groenten zijn de pastinaak en de Nieuw-Zeelandse spinazie het genereust. Zaaien is niet

nodig, het komt uit de zaden van het vorige jaar spontaan tevoorschijn. Ui, biet, sla, andijvie, boontjes zijn makkelijk te kweken. Voor tuinbonen, erwten, peulen, worteltjes, broccoli en andere koolsoorten moet je wat meer je best doen. En de kas van niet meer dan 5 m2 biedt onderdak aan tomaten, komkommer, kousenband, paprika en aubergines.

Ach, ik vergeet zowat de bloemen. Vele soorten zijn er te zien: goudsbloemen, cosmea, lathyrus, vlinderstruik, Oost-Indische kers, roos, leeuwenbek, duizendschoon. Zij sieren de tuin op. En zo her en der wat viooltjes tussen de aardappelen en groente is een fraai gezicht. En op het Zonneveld mag een zonnebloem niet ontbreken!

En zo eind oktober als de meesten de tuin voor gezien houden, gaan tb1 en tb2 gewoon verder, er is altijd wat te doen: een tegelpad verleggen, de kas schoonmaken, het gereedschap reinigen, de gereedschapskist ontdoen van de talloze bierdoppen, om maar eens wat te noemen. En als er echt niets te doen is, bijvoorbeeld omdat de bodem bevroren is, zelfs dan tuinieren wij; het gaat om het zogeheten ritueel tuinieren: praten over de tuin en het wereldnieuws onder het genot van pint en sigaar.

Tot slot: hordes vogels, een verdwaalde haas en talloze knaagdieren zijn onze grootste vrienden. U begrijpt wel waarom.

Beeldschone binnentuin

Foto: Janny van Nieuwkoop

Een droomtuin voor kinderen

Jeroen Hiemstra

Stel je eens voor, een tuin in de Raadsherenbuurt van 1 hectare groot. Onmogelijk denkt u, toch was dit tot midden jaren '70 de afmeting van de tuin van Madelon en Lilianne Ballego, dochters van Wil en Jan Ballego die het huis aan het eind van de Van Oldenbarneveltstraat bewoonden. Vader Jan was kweker van dahliabollen; hij was een prijskweker en wereldberoemd om zijn dahlia's. Busladingen Amerikanen en Canadezen kwamen langs om zijn bollen te kopen, en zelfs de Shah van Perzië kon hij tot zijn klantenkring rekenen.

Madelon en Martin Duindam-Ballego in de tuin Foto: Jeroen Hiemstra

Kinderen Madelon en Lilianne vonden al die aandacht van buitenlandse klanten maar niets, zij speelden liever in de boomhutten bij het slootje en op het gigantische terrein dat zich uitstrekte over de volledige lengte van de Fagelstraat tot aan de Van Ledenberchstraat. Er liep zelfs een klein spoorlijntje over het terrein met karretjes die de houten bollenkisten vervoerden. Het was heel spannend om stiekem zo'n karretje aan te duwen en over het landje te racen.

Begin jaren '70 gingen de zaken wat minder. Jan Ballego zag zich genoodzaakt om zijn bedrijf te beëindigen: de markt voor dahliabollen was volledig ingestort. De kwekerijgrond werd verkocht aan een makelaar-projectontwikkelaar (voor een prijs waarvoor je overigens tegenwoordig nog geen enkel huis zou kunnen kopen in onze buurt, het zijn andere tijden...) en de grond bouwrijp gemaakt. Er werden vanaf 1978 splitlevel woningen en een serie garageboxen op het terrein gebouwd, het garageplein werd vernoemd naar Jan Ballego. Wil en Jan Ballego hielden nog ongeveer 1.100

vierkante meter tuin over; waarschijnlijk is dit nog steeds de grootste tuin van de buurt. Dochter Madelon bewoonde toen ze pas getrouwd was nog een paar jaar de bollenschuur in de tuin. Uiteindelijk gingen ze met hun gezin in de binnenstad wonen. De schuur is, toen deze leegstond en steeds bouwvalliger werd, afgebrand. Deze bollenschuren worden anno 2010 als monument gekoesterd, maar net als veel andere beeldbepalende gebouwen is dit bouwwerk niet ontkomen aan de slopershamer. Hiervoor in de plaats zijn de vier witte woningen aan de rechterzijde van de Van Oldenbarneveltstraat neergezet.

Bollenschuur firma Ballego

Foto: archief familie Ballego

Sinds het overlijden van vader Jan in 1985 wonen dochter Madelon en echtgenoot Martin nu op de bovenverdieping van haar ouderlijk huis, als 4^e generatie Ballego's. Het huis is oorspronkelijk door Madelon's overgrootouders gebouwd tussen 1910 en 1920.

Martin heeft gelukkig net zulke groene vingers als zijn schoonvader. Hij is gemiddeld een dag of twee per week bezig met de tuin. Er staan 25 bomen: het snoeien, zagen, aanhaken, maaien en planten vergt heel veel tijd. Een flinke klus die binnenkort weer op het programma staat is het uitbaggeren van het slootje, eigenlijk een gedeelde taak met de gemeente, maar van hen heeft Martin de laatste jaren niet veel gezien.

Het moestuintje hebben Madelon en Martin de laatste tijd maar gelaten voor wat het was; de opbrengst was minimaal. Vader Jan's rotstuin staat in familiekringen bekend als "de twee tietten", het is inderdaad een wat curieus uitgevallen stenen constructie in de tuin.

Oordeelt u zelf eens als u op weg naar school of werk over de heg kijkt!

Van Oldebarneveltstraat gezien
vanuit kwekerij Ballego

Foto: archief familie
Ballego

Water in de tuin

Mirjam Jochemsen, Fagelstraat 51

Beleef meer plezier aan je tuin. Help planten en dieren door droge periodes heen. Help de gemeente en het waterschap om de lasten (voor riolering, waterbeheer, waterzuivering en waterkwaliteit) te beperken. En gebruik minder drinkwater. Al die vliegen sla je in één klap door bij de inrichting en het onderhoud van je tuin rekening te houden met water.

Een tuin is om in te leven. Voor ons als tuineigenaar, voor planten en voor dieren. Water is belangrijk in de tuin. Dat hoeft geen vijver te zijn. Het is al genoeg als de bodem de kans krijgt om regenwater vast te houden. Regelmatig staan er in de buurt stapels tegels op de stoep, bestemd voor het bestraten van weer een tuin. Dat is jammer. Tegels zijn heet in de zomer en koud in de winter. En het lijkt lekker onderhoudsarm, maar het is nog een aardig karwei om ze een beetje milieuvriendelijk vrij van algen en mos te houden.

Te veel of te weinig water

En wat minstens zo belangrijk is: met al die stenen kan het regenwater niet goed wegzakken in de grond. Dat heeft twee gevolgen: Ten eerste heeft de bodem zo in droge perioden geen vochtreserve, waardoor de bomen en planten het eerder moeilijk krijgen. In onze tuin, en in die van de burens. Dan moeten we hun dorst lessen met kostbaar drinkwater. Zonde toch? Goede vochtige grond is trouwens ook aantrekkelijk voor grondiertjes, zoals wormen en kevers. Die houden de grond luchtig voor je planten, en

bovendien komen er vogels op af. Dus als je bewoners wilt in je vogelhuisje...

Ten tweede: als het hard regent loopt het regenwater rechtstreeks naar het riool en vandaar naar de waterzuivering. Alle bestrating en daken bij elkaar leveren dus tijdens een plensbui een flinke extra belasting op. Als het riool al dat extra water echt niet aankan, wordt het rioolwater bovendien gedeeltelijk overgestort in de Leidse sloten en grachten, die daardoor vervuild worden. Voor deze noodsituaties heeft het riool speciale 'ventielen', overstorten. Daar zijn de vissen niet blij mee, en fris is het ook niet. U kent vast ook wel de verhalen over de drollen die dan op straat drijven.

Te veel water?

Tips voor meer water in de tuin

Genoeg redenen dus om 'water' leidraad te maken bij het opknappen en onderhouden van je tuin. Als je een deel wilt verharderen, als pad of om op te zitten, kan je ook grind gebruiken, houtsnippers of open tegels, of de tegels een stukje uit elkaar leggen. Een goed tuincentrum of goede hovenier heeft vast nog meer oplossingen. Ook in het onderhoud kan je heel gemakkelijk meer water vasthouden in de tuin. Op www.milieucentraal.nl vond ik hiervoor handige tips. De belangrijkste:

- Zet de tuinplanten op een goede plek. Een dorstige plant die graag in de schaduw staat, heeft in de zon wel erg veel zorg en water nodig.
- Een luchtige bodem houdt meer water vast. Je kunt de bodem zelf verbeteren met compost of humus en goed onderhoud van de grasmat (verticuteren).
- Door niet iedere dag water te geven, maar bijvoorbeeld eenmaal per week een flinke hoeveelheid, ontwikkelen de planten langere wortels waardoor ze ook dieper in de bodem water kunnen vinden. Zo hoeft je ook in droge tijden minder water te geven.
- Geef planten rondom de wortels water, liefst zo gericht mogelijk, met een gieter. De sproeier kan worden gebruikt voor het gazon.
- 's Ochtends vroeg sproeien heeft de voorkeur. Als 's avonds wordt gesproeid, blijven de planten de hele nacht nat en zijn daardoor gevoeliger voor schimmels. Sproeit u bij (felle) zon, dan verdampt een groot deel van het water voor het de wortels kan bereiken. Verder kunnen de waterdruppels als een vergrootglas werken waardoor de bladeren verbranden.

Op deze site staan nog veel meer milieuvriendelijke tuintips, bijvoorbeeld over het plaatsen van een regenton en over het milieuvriendelijk verslaan van onkruid en ongedierte.

Tips voor meer natuur in de tuin

Nog een site met leuke weetjes en handige tips om meer natuur in uw tuin te krijgen: www.leiden.nl/gemeente/over-de-stad/natuur-en-milieu/natuur-in-leiden. Ook hiervan alvast een voorproefje:

- Gebruik zoveel mogelijk inheemse soorten, zoals de sneeuwbes en de hazelaar. Insecten en (dus) vogels vinden dat fijn.

- Ruim niet teveel bladeren op, maar hark ze naar bepaalde plaatsen. Vooral in de herfst vormen hoopjes bladeren een goede plek voor insecten, muizen, overwinterende egels en vlinders.
- Gebruik besdragende en bloesemende soorten. Dat is leuk voor vlinders en vogels. Snoei in dat geval pas in het voorjaar, als de bessen op zijn.
- Haal onkruid zo mogelijk met de hand weg en vermijd het gebruik van de schoffel. Gebruik handschoenen voor brandnetels. Overigens is een hoekje brandnetels in de tuin helemaal niet erg: deze plant is namelijk belangrijk als voedselplant voor bepaalde soorten vlinders.
- Snoei alleen in de wintermaanden (en zeker niet in het broedseizoen) en laat een deel van het snoei- en hakhout achter in hoekjes van je tuin. Ruim nooit alles op. Houtstapels of houtrillen zijn goed voor insecten, vogels en egels (schuilplek, winterrustplaats, broedplek).
- Het is aantrekkelijk om planten in de tuin te zetten waar veel vlinders op af komen, zoals de vlinderstruik, buddleja en lavendel.
- Pas bodembedekkers toe tussen de andere planten, hierdoor verdampt er minder water en heeft onkruid minder kans.
- Geef uw tuin een voorjaarsbeurt in plaats van een winterbeurt! De afgestorven delen van vaste planten bieden in de winter allerlei kleine dieren een plek om te overwinteren. Bovendien beschermen ze de planten tegen vorst. Verwijder wel de losse bladeren van het eventuele gazon.

Nog meer weten?

- De milieuvriendelijke siertuin, Gids voor aanleg en onderhoud van natuurrijke tuinen. Uitgeverij Roodbont, Zutphen. www.roodbont.nl.
- Ook van Roodbont: Water in de tuin, met ideeën voor de opvang en opslag van hemelwater.
- Tips om water op een aantrekkelijke manier in de tuin te houden vindt je bij Rioned. In Stichting RIONED werken overheden, bedrijven en onderwijsinstellingen samen. Het is het kenniscentrum voor riolering en water in de stad. Op www.riool.info vindt u tips en ontwerpen voor water in uw tuin.

Interview met mevrouw Heringa

Annet van der Velden

Mevrouw Heringa heeft een prachtige tuin aan de Van Slingelandtlaan 10 en die verzorgt zij al sinds 1949. Voordat het haar tuin werd, was de grond onderdeel van een groentekwekerij. Zelf vindt ze haar tuin op z'n mooist in juli/augustus. De ochtend van het interview kwam kweker Abbing uit Zeist allerlei spullen voor de tuin brengen. Dat doet hij al jaren..

Door de jaren heen paste zij haar tuin aan haar wensen aan. Het grote grasveld was speciaal bedoeld als speelveld voor de kinderen. Eerst een grote zandbak achter in de tuin. Later werd er gevoetbald, gehockeyd, gecricket enz.. Toen ontstond er langzamerhand een geul dwars over het grasveld. Toen het eens heel hard regende en daarna het water was bevroren, leerde haar jongste dochter er schaatsen.

De tuinfout die mevrouw Heringa maakte: de eerste jaren zette ze veel te veel erin. Alles wat ze mooi vond wilde ze in de tuin zetten. Nu, oud en wijs geworden, is haar les dat je juist niet te veel in een tuin moet zetten. Planten en vooral struiken hebben ruimte nodig. Dus geen border met teveel verschillende planten.

Ze houdt vooral van zachte kleuren. Bestelde ooit een prachtige roze bloeiende prunus met donkere blaadjes. De boom was kaal toen hij kwam. Toen er blaadjes aan kwamen, bleken die groen en de bloemetjes die je zag tijdens de bloei waren wit. Ze vond het niet leuk. Een paar jaar eerder gebeurde haar iets soortgelijks. Ze kocht een Pink Pearl Rhododendron. Toen die ging bloeien, bleek één kant rood en de andere kant paars. Die plant haalde ze eruit; de boom staat er nog steeds.

Over iedere plant die in haar tuin staat heeft ze goed nagedacht. Haar wijze les is: stel je bij iedere aankoop van een plant de vraag: doet die plant het wel in de zure grond van mijn tuin? Je kan bijvoorbeeld wel een prachtige Japanse Anemoon neerzetten, maar helaas, die doet het daar niet. Nee, dan een Rhododendron, die houdt van deze grond.

Ik vroeg haar naar de volgens haar lelijkste plant. "De eenjarige rode Salvia". gaf zij direct aan.

Rode Salvia

Foto: internet

Al vele jaren is zij lid van het tuinblad "Groei en Bloei", een must voor de echte tuinliefhebber. Ze heeft ook een paar heel mooie tuinboeken met foto's van planten, struiken en bomen uit haar eigen tuin. Ze houdt daarin bij wanneer wat bloeit en hoe het eruit ziet, een soort tuindagboek eigenlijk. Heel leuk om te zien, dat een struik het ene jaar groter is en mooier bloeit dan het andere. En artikelen die ze interessant vindt, knipt ze uit en bewaart ze.

Haar favoriete planten in de tuin van 2010 vindt zij de frambozen. Daar kan ze de hele winter van eten. Ze maakt er bijvoorbeeld heerlijke compote van.

Als er lezers van de 'Raadsheer' ook frambozen planten willen, dan kunnen ze aan mevrouw Heringa stekken vragen..

De grootste zonnebloem

Ton Staphorst

Op het moment dat ik mijn stukje tik, is het guur weer. De wind raast door de bomen en het maantje tracht door de wolken heen te komen. De weervrouw meldde dat de winter weliswaar niet heel koud was, maar toch is de natuur behoorlijk achter. Het zou zelfs gaan om een periode van vijf weken ten opzichte van een paar jaar geleden.

Tja, als het zulk guur onaangenaam weer is, denk je niet aan een mooie warme zomer die ons ongetwijfeld ten deel valt.

En om die mooie zomer gaat het nu even. Want wat is het geval? De redactie van uw Raadsheer heeft besloten om u een cadeautje te geven dat past bij het themanummer: tuinen.

U krijgt van de redactie een zakje met zonnebloempitten. Het is niet de bedoeling dat u deze aan onze gevleugelde en gevederde vrienden voert. En ook moet u de pitten niet roosteren in de

koekenpan. Nee, het is de bedoeling dat u de pitten in de grond stopt.

Maar dan bent u er nog niet, want uit de pitten zullen hopelijk plantjes ontstaan. Die plantjes moet u koesteren. Een zonnig plekje is het beste en vergeet niet de planten van vocht te voorzien in een droge periode (dat ik daar met al die nattigheid van vandaag nog aan denk...).

De redactie hoopt dat u mee wilt doen aan de wedstrijd: **wie heeft de grootste zonnebloem?**

Uiteraard is de redactie, uw gulle gever, onpartijdig bij het keuren. Een deskundige, onafhankelijke jury zal de opgekweekte zonnebloemen komen opmeten. En de winnaar ontvangt de eeuwige roem en de titel: professor Zonnebloem.

De immense beuk die tot voor enkele jaren pronkte in de tuin van de familie Blokker, van Oldebarneveltstraat 27 (geen zonnebloem, wel groot)

Foto: Jeroen Hiemstra

Tuindromen

Mirjam Jochensen, Fagelstraat 51

Speel-tuin

Vijftien jaar geleden hadden we verschillende redenen om ons huis op de Garenmarkt in de binnenstad te verruilen voor de Raadsherenbuurt. De belangrijkste: meer ruimte en een lekkere tuin om buiten te zitten. De gewassen grindtegels vonden we niet mooi, maar vooruit, de rest was lekker groen en de zandbak heeft goede diensten bewezen. Mijn vader en mijn geliefde echtgenoot zetten er later nog een schommel bij. Een echte speel-tuin dus.

Pubertuin

Toen de kinderen deze speel-tuin ontgroeid waren dacht ik, yes, nu is het mijn beurt! Zandbak eruit, schommel eruit, bloemen erin, en voetballen doen ze maar ergens anders. Maar voordat het nieuwe bloementuinplan uitgedacht was, kwam er alweer een ander idee op, nu voor een puber-tuin: de tafeltennistafel deed zijn intrede. Van kunststof en inklapbaar staat die nu alweer enkele jaren in een plastic beschermhoes lelijk te wezen. In een belangrijk deel van de tuin worden de bloemen en vooral het gras letterlijk onder de voet gelopen. Bij mooi weer is de kale plek stoffig en heet, bij slecht weer modderig, en bij elk weertype lift het zand in de schoenprofielen mee naar binnen. Maar gezellig is het wel, als de kinderen in een tussenuur met wat vrienden of vriendinnen naar huis komen om een balletje te slaan, of als we zelf in het weekend een 'toernooitje' spelen. Een tuin heb je tenslotte niet voor het mooi, maar om in te leven.

Bloementuin

Ondertussen dromen we van onze volgende tuin. Als de tafeltennistafel ook *passé* is. Iets moois. Met vrolijke wilde bloemen, een gezellig terras, een goed onderhouden gazonnetje en een leuk pad. Weg met die lelijke grindtegels, modderplassen, hobbels en kuilen! Ruim baan voor vlinders en vogels, genieten van zomergeuren, lekker liggen in het gras.

Nog geen droomtuin

Foto: Mirjam Jochensen

Interview met Jan-Willem Velzel

Lilian Visscher

Het voorjaar staat weer voor de deur, buiten bloemen de crocussen en sneeuwkllokjes, de annemoontjes en de lenteklokjes. Iedereen krijgt weer zin om naar buiten te gaan, lekker de tuin in.

Ons is gevraagd een stukje te schrijven voor de buurtkrant, maar wie zijn wij en wat doen wij? Ons bedrijf, Velzel Hoveniers & Groeningenieurs BV, is in de jaren '30 begonnen in de Raadsherenbuurt op het terrein naast de vroegere Marijkeschool. Het huidige vestigingsadres is de Regentesselaan 2a te Oegstgeest. Met ons team van hoveniers leggen we tuinen aan, renoveren en onderhouden deze en wij hebben een ingenieursbureau waar wij tuinontwerpen maken voor tuinen en groenvoorzieningen in alle soorten en maten. Veel kennis en kunde dus op het gebied van groen, bestratingen en alle voorkomende bouwkundige elementen in een tuin.

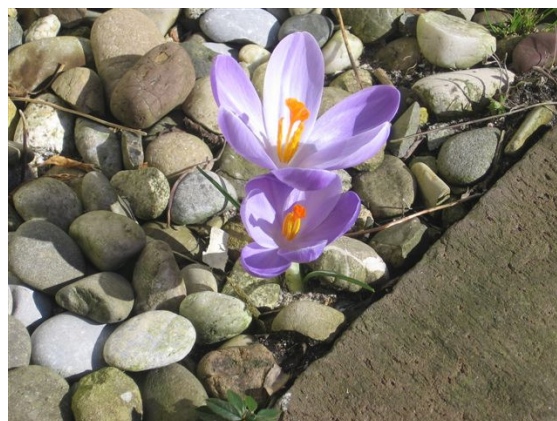
In de loop der jaren hebben we een diversiteit aan tuinen mogen ontwerpen, aanleggen en onderhouden in de Raadsherenbuurt; bij klanten waar we al vele jaren mogen komen, maar ook bij nieuwe bewoners van de buurt. De tuinontwerpen variëren van klassiek tot modern, maar allen passend bij de stijl van de huizen in de buurt en de wensen van zijn bewoners.

De wijk is gelegen op de oude geestgronden (Endegeest, Oegstgeest, Poelgeest): de oude duinen cq strandwallen uit vervlogen tijden. Hierdoor zijn er stukken waar de zandduinkammen nog dicht aan de oppervlakte liggen. Ook zijn er stukken, de oude duinkommen, waar een metersdikke laag van andere soorten grond met storende lagen ligt waardoor er soms een heel goede en soms een minder goede afwatering door de bodem plaats vindt. De hoge waterstand in de soms slecht doorlatende grond geeft overlast in de buurt. Echter, de waterhuishouding in de Raadsherenbuurt is altijd een probleem geweest, weten wij van generaties die vóór ons het bedrijf voerden. Een echt sluitende oplossing voor dit probleem is er, denken wij, niet. Bijkomend probleem is ook, dat de meeste achtertuinen ook nog eens lager liggen dan het straatniveau aan de voorzijde van de huizen. Meest voor de hand liggende oplossing lijkt om de grondwaterstand naar beneden te brengen, maar wellicht heeft dit nadelige gevolgen voor de bebouwingen. Wat er gebeurt en waar wij

op inspelen in keuze is, dat er soorten planten, heesters en bomen zijn die toch goed gedijen bij deze omstandigheden. Te denken valt aan Brunnera (vergeet-mij-niet), varens, groenblijvende prunussoorten (laurierkers), Lindebomen, diverse grassoorten, Boeren Jasmijn en zo nog veel meer vochtminnende beplantingen. Door de wat vochtige omstandigheden krijg je natuurlijk ook diertjes die zich hiertoe aangetrokken voelen, zoals bijvoorbeeld de slak, met en zonder huis. De wijk is gunstig voor allerlei beestjes, groot en klein, door de gunstige ligging t.o.v. de Leidse Hout, het bos van Bosman, de tuin van kasteel Oud-Poelgeest, maar ook de lindebomen in de wijk zorgen voor leven. De lindebomen bijvoorbeeld zijn gevoelig voor luis, dat trekt o.a. lieveheersbeestjes en mieren aan, die op hun beurt weer voer zijn voor vogels en andere dieren. Ook staan er diverse bijenkasten in de omgeving en komt er een aantal soorten vlinders voor in de buurt. Kortom, de Raadsherenbuurt is een buurt met een grote diversiteit aan flora en fauna, het één hangt samen met het ander en kan niet zonder elkaar bestaan. Het is een groene buurt waar het mooi wonen is. De buurt heeft een goede sfeer waar de bebouwing en het groen in harmonie bestaan. Een wijk om van te genieten!

Wij wensen u veel tuinplezier en mocht u vragen hebben of advies willen m.b.t. uw tuin, dan staan wij graag voor u klaar met raad en daad.

Met een vriendelijke tuingroet,
Jan-Willem Velzel, directeur/eigenaar
Velzel Hoveniers & Groeningenieurs BV

Dappere crocus

Foto: Janny van Nieuwkoop

Familieberichten

Er zijn de afgelopen maanden weer verschillende huizen in de Raadsherenbuurt van eigenaar gewisseld.

Sinds begin dit jaar wonen Maria Garcia en Jesep Perdigues met hun dochtertje Noa van 2 aan de Van Beuningenlaan 12. Beiden werken in de buurt van Leiden. Ze komen oorspronkelijk uit Barcelona en woonden al een tijdje in Leiden. Het huis is volledig verbouwd en ze zijn heel blij dat ze nu eindelijk kunnen gaan genieten van alle spanningen!

Op 1 juli aanstaande krijgen Nynke van der Bijl en Ruurd Kok de sleutel van de Hoogerbeetsstraat 3. Ze willen het huis korte tijd later betrekken samen met Tippe van 4 en Fiep van 3 jaar. De familie Kok heeft tot op heden met veel plezier in het centrum van Leiden gewoond, maar het huis op de Wielmakersteeg werd echt te klein. Nynke is projectleider groot onderzoek bij de Nationale Ombudsman te Den Haag en Ruurd is archeoloog bij de provincie Utrecht.

Tevens verhuizen deze zomer Vera Petry en Tjeerd de Groot, na een verblijf van vier jaar in Berlijn, met hun drie kinderen naar de Van Beuningenlaan 16. Tjeerd is bestuurskundige en werkt bij het ministerie van Landbouw, Natuur en Visserij, Vera is musicus, gespecialiseerd in barokmuziek. Vera geeft concerten en les op blokfluit en klavecimbel (zie ook www.flautodolce.info). Hun kinderen

Marina, 12 jaar oud, Franka, 10 jaar en Alexa van 5 hebben al veel vriendjes en vriendinnetjes in de buurt.

Allemaal hartelijk welkom in de Raadsherenbuurt!

Helaas gaan Anouk en Romke Romkes hun huis aan de Fagelstraat 9 verlaten. Romke is overgeplaatst naar Hoogetveen, waar hij voor een verzekeringstak van de ANWB gaat werken. Anouk heeft werk gevonden dichterbij het nieuwe huis in Zwolle. We wensen hen en hun dochter Sarah heel veel succes met de move naar het mooie Noordoosten van Nederland!

»De RAADSHEER«

Een uitgave van de **Vereniging Raadsherenbuurt, Leiden**

Kopij: inleveren, bij voorkeur per e-mail (zie *redactie-adres*)

- o Tekst in Word bijlage (dus niet als mail-tekst), zonder opmaak.
- o Foto's en andere illustraties graag als aparte bijlage in de mail.

Illustratie voorplaat: Judith de Jong,
Johan de Wittstraat 22, tel. 515 3947
Bezorging: Django en Morris Beek & Idse Kuipers
Oplage: 325 exemplaren

Redactie redactie@raadsherenbuurt.nl

- Jeroen Hiemstra Fotografie (tenzij anders vermeld)
Fagelstraat 15, tel. 512 1213
- Janny van Nieuwkoop Van Oldenbarneveltstraat 28,
tel. 517 2176
- Ton Staphorst Johan de Wittstraat 52, tel. 517 0264
- Annet van der Velden Van Slingelandtlaan 9, tel. 515 0205
- Lilian Visscher Warmonderweg 27, tel. 565 1551
- Gise Wit Opmaak
Fagelstraat 36, tel. 3015132

Bestuur

- ❖ Jurgen van der Velden Voorzitter
Van Slingelandtlaan 9, tel. 515 0205
- ❖ Alexander Tilli Penningmeester
Warmonderweg 17, tel. 517 0184
- ❖ Eric Hazenbos Secretaris
Fagelstraat 17, tel. 301 5587
bestuur@raadsherenbuurt.nl
- ❖ Minke Holleman Webmaster
Fagelstraat 38, tel. 517 2930
webmaster@raadsherenbuurt.nl
- ❖ Wouter van den Berg Van Slingelandtlaan 11, tel. 301 2664
- ❖ Erwin Duurland Johan de Wittstraat 45, tel. 301 4502
- ❖ Janneke van Etten Johan de Wittstraat 54, tel. 301 4701

Website www.raadsherenbuurt.nl

- Minke Holleman webmaster: zie onder *Bestuur*

Minibuurtgids

- ❑ Familieberichten:
a.u.b. doorgeven aan
Alexander Tilli, *penningmeester*
van de buurtvereniging, en ook
graag aan de *redactie* van »De
RAADSHEER« (zie hiernaast)
- ❑ Diefstal, inbraak, ouderenhulp,
informatie over onderhoud en
huis verbouwen,
uitwisseling van gereedschap:
Rob Grootenhuis,
Fagelstraat 14, tel. 515 4769
- ❑ Gevonden voorwerpen:
Rita DeCoursey,
Fagelstraat 39, tel. 515 5886
- ❑ Mededelingkastje, V.Old./J.d.W.str.
Yvonne Slijkhuis,
Joh. de Wittstraat 20, tel. 517 5855
- ❑ Buurtarchief lokaal:
Jeroen Hiemstra
Fagelstraat 15, tel. 512 1213
- ❑ Buurtarchief regionaal:
Regionaal Archief Leiden
Boisotkade 2a, tel. 516 5355
- ❑ Vereniging Binnenterrein OWHJ
Raadsherenbuurt:
Ad Littel, *secretaris*
Van Oldenbarneveltstraat 35,
tel. 515 3475
- ❑ Vereniging Vrienden van de
Leidse Hout:
Hanneke Mooi, *secretaris*
Joh. de Wittstraat 11, tel. 5652612
- ❑ Stichting Leidse Hout
Monumentwaardig:
Jan Reedijk, *secretaris*
Antonie Duycklaan 4, tel. 5176596
- ❑ Werkgroep Leidse Hout Theater:
George van Eijk, *voorzitter*
Joh. de Wittstraat 30, tel. 515 7420
- ❑ Werkgroep Nieuweroord:
Maarten Mentzel,
Joh. de Wittstraat 38, tel. 517 2570
- ❑ Buurtenkoor »De Raadsvogels«
Rianne Boonstra,
Fagelstraat 16, tel. 515 7135
- ❑ Leeskring »De Raadsheer«
Rita DeCoursey,
Fagelstraat 39, tel. 515 5886